

нього завдань, у тому числі інформацію про поточні ризики і загрози у сфері боротьби з тероризмом;

забезпечувати участь своїх представників (за згодою їх керівників) у заходах боротьби з тероризмом на підставі запитів Антитерористичного центру при Службі безпеки України.

На наш погляд, діяльність такої групи може бути більш ефективною за умови доступу до автоматизованих інформаційних даних суб'єктів боротьби з тероризмом.

У зв'язку з цим слід активно використовувати аналітичні можливості правоохоронних органів – суб'єктів боротьби з тероризмом, що допомагатиме здійснити багатовимірний моніторинг і постійний аналіз терористичних загроз, вироблення управлінських рішень у сфері боротьби з тероризмом.

Вагомою складовою інформаційно-аналітичного забезпечення протидії тероризму є отримання упереджувальної інформації щодо конкретних осіб, поведінка яких свідчить про їх наміри здійснювати терористичну діяльність, створення реєстру таких осіб.

Література

1. Концепція боротьби з тероризмом [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 25.04.2013 р. № 230 / Верховна Рада України. – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/230/2013>. – Заголовок з екрана.

2. План заходів з реалізації Концепції боротьби з тероризмом [Текст]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 р. № 547-р // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 147. – 15 серпня.

3. Про деякі питання координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 23.04.2013 р. № 236 / Верховна Рада України. – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/2013>. – Заголовок з екрана.

УДК 342.922

Любченко О. О., асистент,
Полтавський юридичний інститут,
НЮУ імені Ярослава Мудрого, м. Полтава, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕМОКРАТІЇ УЧАСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Особливу увагу розгляду сучасних демократій із врахуванням такої їх особливості, як недовіра людей до влади, що швидко забуває свої передвиборчі обіцянки служіння загальному благу, приділяє П. Розанвалон. Автор описує та аналізує форми організації та вияву

зазначеної демократичної недовіри або ж постійно триваючої демократії, на відміну від епізодичної демократії виборів. Контрдемократія складає своєрідну систему з офіційними демократичними інституціями, що протистойть феномену «представницької ентропії», тобто деградації відношень виборців із народними обранцями [1]. П. Розанвалон, виділяє три базові виміри контр-демократії, що фіксують відповідно практики нагляду, протидії та судження. Усі разом вони забезпечують засоби, що дозволяють суспільству корегувати дії влади та тиснути на неї. Відтак, за словами автора, «поряд з народом-виборцем, постає народ-спостерігач, народ-вето та народ-суддя» [1]. Такий підхід автора перегукується з поглядами Жан-Жака Руссо, який у трактаті «Про суспільний договір», уже намагався «збагатити» визначення громадянства. На додаток до простого права голосувати він послідовно включив до нього право висловлюватися, право вносити пропозиції, право не погоджуватися, право сперечатися.

Автор вводить поняття контрдемократії як не якусь протипагу демократії, а її особливий різновид, який зміцнює звичайну виборну демократію, слугуючи їй своєрідною підпорою; він має на увазі демократію непрямої влади, розсіяну в соціумі, інакше кажучи, стійку демократію недовіри, яка доповнює епізодичну демократію звичної електорально-представницької системи. Контрдемократія, таким чином, виявляється частиною більш широкої системи, що включає також правові демократичні інститути; її мета – доповнити ці інститути і розширити їх вплив, наголошує П. Розанвалон [2, с. 8].

Якщо керуватися перспективою контрдемократії, то питання про політичну участь постає в новому світлі. П. Розанвалон наголошує, що ідея участі складна і допускає наявність трьох площин взаємодії народу з політичною сферою: вираз, залучення і втручання [2, с. 20]. Демократія вираження має на увазі, що у суспільства є голос, що колективна думка здатна артикулюватися, що критична оцінка влади та її дій може бути сформульована, що уряду можуть пред'являтися вимоги. Демократія залучення передбачає набір засобів, за допомогою яких громадяни об'єднуються для спільних дій заради загального блага. Демократія втручання включає всі форми колективної дії, за допомогою яких можна досягти бажаного результату.

Характеризуючи зміну характеру зв'язку з громадянами, щойно ці останні набувають статусу підлеглих, П. Розанвалон пропонує замість продовження існування виборчого зв'язку ототожнення між тими, ким управляють, і тими, хто управляє, надати демократичної форми дистанції, визначаючи її функціональну необхідність. Рушійні сили демократії апропріації глибоко відрізняються від сил демократії ототожнення і полягають у тому, щоб коригувати, компенсувати, організовувати роз'єднання між правителями і громадянами так, щоб ці останні мали

змогу контролювати і спрямовувати владу в інший спосіб, ніж передача їй мандата. Не може бути живої демократії, якщо ці два аспекти не будуть ясно відокремлені та приведені кожний до своїх функцій [3, с. 262].

Користуючись своїми суверенними правами, громадяни постійно нарощували свої можливості участі та розширювали присутність у суспільному житті, відзначає П. Розанваллон. Вони вже більше не бажають задовольнятися періодичним вираженням своєї волі через виборчі урни. Тепер вони все більш активно користуються своїм правом нагляду і контролю, представляючи інтереси якоїсь меншини, або спільноти спільних інтересів, або якого-небудь поширеної громадської думки, щоб чинити тиск на тих, хто ними керує, і виражати свої очікування або невдоволення [4, с. 7].

Отже, у сучасних демократіях простежується тенденція з посилення ролі демократії участі. Цей процес у жодному разі не підриває принципи представницького правління, а цілком гармонічно доповнює його. Таким чином, окрім основних форм безпосередньої демократії (виборів і референдумів) все більшої ваги набувають інші форми демократії участі (мітинги, походи, демонстрації, тощо). Саме цю тенденцію засвідчили події 2004, 2013-2014 років в Україні.

Література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rethinkingdemocracy.org.ua/Library/11_Rosanvallon.html.
2. Pierre Rosanvallon, Counter-Democracy. Politics in an Age of Distrust, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
3. Розанваллон П. Демократична легітимність: безсторонність, рефлексивність, наближеність / П. Розанваллон; пер. з фр. Є. Т. Марічев. – К.: Києво-Могилянська академія, 2009. – С. 262.
4. Розанваллон П. Общество равных / П. Розанваллон; пер. с франц. яз. (Pierre Rosanvallon. La société des égaux. Editions du Seuil. – Paris, 2011) – М.: Московская школа гражданского просвещения, 2014. – С. 7.

УДК 340.342

Матвійчук О. В., к.е.н.,
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне, Україна

ВПЛИВ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Адміністративно-територіальної реформа в Україні є важливим кроком до продуктивних змін у суспільстві, практичної реалізації європейських принципів та цінностей, без чого неможлива побудова